

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א

פלא יועץ

- אכילה -

צריך לכוין באכילתו שיהיה בריא וחזק לעבודת האל יתברך שמו, ולהיות 'גומל נפשו איש חסד', דהיינו לברר ולהוציא לאור כל ניצוצי הקדשה הדבוקים בכל אשר יאכל ואשר ישתה.

וצריך להתפלל על מזונו קודם כל אכילה, והוא חיוב גדול כמבואר בזהר (שמות דף סב). והנה הקורא בספר הקדוש "ראשית חכמה" (שה"ק פט"ו) בעיניו יראה כונות האכילה אשר שוו בשעוריהן עם הקרבנות. אשרי ילוד אשה אשר ידו משגת להיות בונה בשמים עליותיו על ידי אכילותיו, ובלבד שיכון לבו לשמים ויעשה הדברים כדת וכהלכה, וטהר ידים יוסיף אומץ ליזהר בנטילת ידים כהוגן וכתקון חז"ל.

וצריך לישוב בכבוד על השלחן, כי על שלחן המלך הוא אוכל. וידוע מעשה הרב רבי ישראל נאג'רה בזמן האר"י ז"ל, שהיה משורר על שלחנו בקול נעים, והיו מתקבצים מלאכי השרת כבמזמוטי חתן וכלה, והיו זרועותיו מגולות מפני החם, וקול מן שמיא נפל, ברחו לכם מאצל האיש הזה שממעט בכבוד שמים, שאינו יושב בכבוד על השלחן אשר לפני ה', ותכף פרחו כלם. והרב האר"י היה רואה מביתו את המראה הגדול הזה, וגלה סודו להרב ישראל נאג'רה, וחרד חרדה גדולה, וקשט עצמו וישב בכבוד, וחזר לשורר כבראשונה, וחזרו מלאכי השרת להתקבץ כבתחלה. לכן הירא את דבר ה' כולו אומר כבוד. ("פלא יועץ" ערך 'אכילה ושתייה')

הכן עצמך!

ויחי יעקב בארץ מצרים וגו' (מז, כח)

המסתכל במדרש ובזוהר בפרשה זו רואה שרבותינו דברו סביב קוטב זה: מה חיי האדם בעולם הזה. וז"ל מדרש תנחומא (ויחי סימן א): "ויקרבו ימי ישראל למות". זה שאמר הכתוב: (דברי הימים א' כט, טו) "כי גרים אנחנו לפניך ותושבים ככל אבותינו כצל ימינו על הארץ ואין מקוה". "כצל ימינו" - הלואי כצילו של כותל או כצל האילן. אלא כצילו של עוף, שנאמר 'ימיו כצל עובר'. "ואין מקוה" - אין מי יקוה שלא ימות, אלא הכל יודעים ואומרים בפיהם שהן מתים. אברהם אומר ואנכי הולך וגו'. יצחק אומר בעבור תברכך נפשי בטרם אמות. יעקב, ושכבתי עם אבותי, אימתי, בשעה שנטה למות. לכך כתוב "ויקרבו ימי ישראל למות".

ויש לשאול, וכי מה רצו רבותינו לעוררנו, הלא דבר ברור שאין יצור נשאר חי לעד. אולם דע, כי האדם בתוככי מחשבתו לא חושב על זה. וכאשר היה אומר מורי ורבי הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל, שכאשר מלויים אנו את המת, יש חושבים "זה הנפטר, הוא מסוג של נפטרים" וחושב "אין זה שייך ליי" כן, כך האדם נדמה לוי!!

ואשר על כן רבותינו אומרים לנו "הכל אומרים בפיהם שהן מתים". כלומר בין הצדיקים בין שאר העולם. אך ישנו הבדל מהותי: הצדיקים יודעים שימותו ולפיכך הם בזים לעוה"ז, ולא איכפת להם אם עניים יהיו אם עשירים, איזה בגדים ילבשו, כי יודעים כי העיקר זה עוה"ב, וכאן צריכים רק להעביר הגוף, ולמלאות הנשמה. משא"כ שאר העולם ב"פה" אומרים שימותו, אבל ב"פועל" אין זה תואם את הפה. שהרי תראה, יש להם זמן להתקוטט, יש זמן לבכות על שאינו עשיר, יש זמן לבכות שהפסיד כספים, יש לו זמן להצטער שאין לו כבוד וכו'.

נמצא שבאמת אף שוטה לא יסבור ולו לרגע, שישאר כאן עלי אדמות. כי ברור לכל כי עפר אתה ואל עפר תשוב. אך הללו הרציניים אומרים: אם כן, אדרבא בא ונחזור בתשובה, נעשה רוב מצוות, נהיה טובים, ניתן ונפזר צדקות, נעמיד בתי מדרשות, נתמוך בעניים. כי זה ורק אלו ישארו לו לנצח, ואלו ורק אלו ילווהו לבית עולמו בבוא היום ההוא. והקב"ה יזכנו להשלים תיקוננו, אמן.

שבת שלום ומבורך!

שואל ומשיב

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

הקפת הראש לנשים וקטנים

שאלה: מה דין הקפת הראש לנשים וקטנים.
תשובה: אשה אינה אסורה בהקפת ראשה. אבל קטן אסור בהקפה. והמקיף את הקטן בתער חייב.

תלישת שער ביד

שאלה: באיסור הקפת "פאת הראש" האם אסור גם תלישת שער ביד..
תשובה: יש לזהר לכתחילה אפילו מלתלוש ביד שערות מן הצדעיים. אבל מותר לסרוק במסרק אע"פ שנתלש, ובתשובה הארכתי.

שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים, או בפקס: 02-9709118,

או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartora1@gmail.com

אבן יקרה

שידוך מוצלח

בשנת תקס"ב כשהציעו ל"חתם סופר" לשאת בזיווג שני את בתו של רבי עקיבא איגר, פנה החת"ס במכתב אל רבי עקיבא איגר שיכתוב לו מתכונות בתו המוצעת. בתשובתו שיב רעק"א את בתו, רק הוסיף שיש לה חיסרון אחד, והוא: בודאי כבוד תורתו רוצה לשאת בת תלמיד חכם, ואילו בתי אין לה את המעלה הזאת...

השיבו החת"ס: מה שנוגע לבעיית "בת תלמיד חכם" אל דאגה, כי אני לוקח את אחריות זו עלי ועל צווארי, רק חוששני מחסרון אחד, כי בודאי רבי עקיבא איגר אינו חפץ ליתן בתו לעם הארץ...

לא ארכו הימים ונתקשרו בשידוכין...

הנה דוגמא מאלפת לענוה אמיתית מה היא! ואם כך חושבים ארזי הלבנון על עצמם, הבה ניקח לנו, איזובי הקיר, לקח טוב ומוסר השכל, להכיר מיעוט ערכנו ולהתנהג בענוה ובאהבה עם הכל.

(פתח שערי שמים)

ישמח לב מבקשי ה'

הננו שמחים להודיע כי במסגרת שיעורו הקבוע של מורנו

הגאון הרב **אלעזר זאב רז שליט"א**

זכינו לסיים "שלחן ערוך יורה דעה" הלכה למעשה.

נעת יתקיימו השיעורים בחלק "חשן משפט"

בדינים אקטואליים המצויים למעשה

השיעור מתקיים מידי **יום ראשון בשעה 4.45**

בבית הכנסת **"מוסאיף"**, ירושלים

ומועבר בשידור חי באתר מוסאיף: www.musayof.org

להאזנה "קול הלשון": 03-617-1001

ארכיון השיעורים ב"קול הלשון": 03-617-1068 שלוחה 20

נצוד לשונך

מתוך הספר "חפץ חיים"

ד. והוא הדין אם יצא קול על אחד, שעשה מעשה או שדבר דבר שלא כראוי על פי התורה, בין שהוא איסור חמור ובין שהוא איסור קל, אפילו הכי אסור לקבלו להאמינו בהחלטה, רק לחוש, עד שיתברר הדבר, ועל אחת כמה וכמה שיוהר מאד אם רוצה לספר את הדבר לאחרים, שלא יכוין להעביר הקול ולגלותו יותר.

ה. וכל זה שדברנו הוא בסתם איש ישראל, אבל אם נתחזק מכבר בלאו הכי לאדם רשע מפני שנתפרסם עליו כמה פעמים שעבר בשאט נפש על איסורין הידועין לכל ישראל שהוא אסור כנאוף וכיוצא בזה, על איש כזה מותר לקבל לשון הרע.

ו. ואם אחד בא אצלו ומספר לו את עניניו ובתוך ספורו סיפר לו איזה דבר שהוא גנות לעצמו ולחברו, אינו מותר להאמינו, רק על עצמו ולא על חברו.

המדרור להעלאת א. ש. ב. ה. תתי' לזיווג הגון

הלכתא לשבתא

בסדר היום (הנהגת והכנת יום הששי) כתב: יום הששי בבוקר אחר שיאמר תפלתו כראוי, אין לו לקבוע למוד כשאר הימים, כדי למהר ללכת להכין צרכי שבת. ואע"פ ש'העוסק במצוה פטור מן המצוה', בפרט מצות תלמוד תורה שהיא שקולה כנגד כל המצוות כולם, אפילו הכי אין כאן מקומה, ראויה היא להתבטל שעה אחת מפני כבוד השבת, מפני שהיא מצוה עוברת והיא מתבטלת מפני הלמוד, ואי אפשר להעשות על ידי אחרים, כי כל אדם חובה עליו לכבד השבת הוא בעצמו.

ועם על זה כתב שם כמה אופנים שיש להקדים את הלימוד:

1. אם הלימוד הוא ענין שיש לו קצבה ולא יתעכב בו. כי ודאי דבר גדול הוא לקבוע לימוד אחר התפלה, אלא שלא כל השעות שוות, דעת לקבוע ועת לבטל קבוע.
2. אם הוא קבוע למוד עם רבים. שודאי אין ראוי לבטל למוד רבים, כי חשוב הוא עד מאד, ואין שום מצוה עוברת חשובה לפניו, כי ילך אחר כן.
3. מי שנוהג לקרוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום מיד אחר התפלה - יוכל לקרוא ולא יתעכב, כי מצרכי היום הוא, ומצוה היא בידו לקרוא אותה קודם אכילה ביום ששי, ואפשר שאם יתבטל השעה הזאת מלקרות, אחר כך יעסוק בדברים אחרים ויבטל קריאתה, לכן טוב הוא לקרותה.

אולם כל היתרים אלו הם בתנאי שלאחר לימודו ימצא מה לקנות לשבת, אבל "אם דרך אנשי אותו המקום למכור צרכי האכילה מיד בבקר, ואחר שעלה השמש לא ימצא דבר לקנות - אין ראוי לקבוע שום לימוד, אלא ילך להכין צרכי שבת מיד, ואח"כ יחזור ללמודו ועליו זה וזה בידו".

(מתוך חוברת "קניית לשבת")

הגליון יוצא לאור על ידי מוסדות "מתן תורה". ת.ד. 57124 ירושלים

www.MatanTorah.org

לקבלת הגליון בדוא"ל שלחו ל: dvartora1@gmail.com